

1. YLEISTÄ

Kunnan talousarvio vuodelle 2024 on hyväksytty 9.12.2024 pidetyssä valtuuston kokouksessa. Samalla hyväksyttiin myös vuosia 2025–2029 koskeva taloussuunnitelma sekä vuosien 2025–2029 investointisuunnitelma.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio on kunnan talouden ja toiminnan ohjausväline.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen tarkoituksena on antaa talousarviossa määriteltyjä tavoitteita ja toimenpiteitä täydentäviä konkreettisia ohjeita, joita noudatetaan valtuuston hyväksymän talousarvion täytäntöönpanossa ja seurannassa.

Tuusulassa siirryttiin 1.1.2019 yhden toimialan malliin. Toimiala jakaantuu toimialueisiin ja edelleen palvelualueisiin ja palveluyksiköihin.

2. VALTUUSTON PÄÄTÖSVALTA

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä edellisen vuoden loppuun mennessä seuraavan vuoden talousarvio ja kolmen tai useamman vuoden taloussuunnitelma, jonka ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Valtuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava niin, että turvataan edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

3. KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Käyttösuunnitelma on toimielimen hyväksymä palvelualueen määrärahojen käyttöä ja tuloarvioiden toteutumisen seurantaan varten laadittu suunnitelma. Käyttösuunnitelma sisältää tarkennetun toimintasuunnitelman ja määrärahanjaon. Palvelualueet valmistelevat käyttösuunnitelmat. Käyttösuunnitelmat hyväksytään kunnanhallituksessa lautakuntien ehdotuksien pohjalta.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään, ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista, on toimielinten tehtävä asianmukainen muutosehdotus käyttösuunnitelmaan kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

4. TALOUSARVION SITOVUUSMÄÄRÄYKSET JA TALOUSARVIOMUUTOKSET

Valtuuston toimialueille hyväksymiä tavoitteita ja määrärahoja voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana viipymättä muutostarpeen ilmaannuttua. Lautakunnat ja toimialueet ovat vastuussa talousarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan määriteltyjen nettomäärärahojen puitteissa. Talousarviopoikkeamista, joita ei ole talousarviomuutoksissa hyväksytty, on annettava selvitys toimintakertomuksessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Valtuuston hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen. Talousarviomuutokset on käsiteltävä talousarvion sitovuustason mukaisesti ao. toimielimissä. Talousarvio on lautakuntiin nähden sitova palvelualue -tasolla, mutta talousarvion toteutumista raportoidaan myös palveluyksikkö -tasoisesti.

5. INVESTOINNIT

Valtuusto hyväksyy investointien osalta määrärahat ja tuloarviot talousarvion hyväksymisen yhteydessä talousarvion sitovuustason mukaisesti. Käyttöomaisuuden hankinnat, jotka ovat vähintään 10 000 euroa käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitelmavuosille. Siirtyviä määrärahoja ei ole.

Investointitulojen osalta investointiosaan budjetoidaan aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutuksesta saatavat tulot tasearvosta. Arvioitu luovutusvoitto ja – tappio budjetoidaan käyttötalousosaan.

6. TALOUSARVION SEURANTA JA RAPORTOINTI

Tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sekä toiminnan seurannan tavoitteena on antaa päättäjille sekä toiminnan johtamisesta eri tasoilla vastaaville riittävä ja ajantasainen tieto asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, määrärahojen riittävydestä ja tulojen toteutumisesta. Seurannan tulee antaa riittävät pohjatiedot korjaavien toimenpiteiden tekemiseen.

Toimielinten, toimialueiden sekä palvelualueiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata investointien, käyttösuunnitelmien ja tavoitteiden toteutumista ja saattaa mahdolliset poikkeamat asianomaisten toimielinten tietoon. Kuntalaki edellyttää, että poikkeamat talousarvion sitovissa määrärahoissa, tuloarvioissa ja toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa viedään valtuuston käsiteltäväksi tilikauden aikana. Jos talousarvion määrärahat ja tavoitteet ovat yhteen sopimattomat, asianomaisten toimielinten on valmisteltava määrärahan tai tavoitteen muutosehdotus. Kunnanhallituksen on saatettava muutokset valtuuston käsiteltäväksi. Tiedossa olevat muutokset tulee valmistella siten, että valtuusto ehtii käsitellä ne etukäteen ja ennen tilikauden päättymistä.

Toimielinten, toimialueiden, palvelualueiden sekä palveluyksiköiden tulee järjestää palvelut sekä kehittää toimintaansa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Palvelutoimintojen kehittämishankkeita toteutetaan projekteina ja kehittämistehtävinä, joiden onnistumista seurataan osana kunnan toiminnan ja talouden raportointia.

Palvelualueiden on huolehdittava siitä, että talouspalvelut -yksiköllä on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä sekä tulevasta rahasuorituksista.

Toimialueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle tammi-maaliskuulta neljännesvuosikatsauksessa, tammi-kesäkuulta puolivuosisikatsauksessa, tammi-lokakuulta toisessa neljännesvuosikatsauksessa sekä koko vuosi tilinpäätöskäsittelyssä toimialueittain Osavuosisikatsauksessa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden osalta sekä kerrotaan miten tavoitteet ovat toteutuneet.

Kunnan johtoryhmä seuraa talousarvion toteutumista säännöllisesti erillisen raportointiaikataulun mukaisesti. Talouspalvelut -yksikön kokoama talouden ja toiminnan seurantaraportti sekä ennuste talousarvion toteutumisesta käsitellään johtoryhmässä ja toimitetaan tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Seurantaraporttien käsittely kunnanhallituksessa:

I neljännesvuosikatsaus	Toukokuussa
Puolivuosisikatsaus	Elokuussa
II neljännesvuosikatsaus	Lokakuussa

7. HENKILÖSTÖSUUNNITTELU

Ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että kunnan palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstöressin, työtehtävien ja osaamisen kehittämisen hyvällä suunnittelulla varmistetaan tuottava palvelutoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Myös henkilöstön liikkuvuutta eri yksiköiden välillä tulee lisätä, jolloin lyhytaikaisten sijaisten tarve vähenee. Työkykymuutosten yhteydessä voidaan joustavilla työjärjestelyillä tai tehtäväkuvamuutoksilla huolehtia, että työ vastaa työkykyä ja ehkäistä näin sairauspoissaoloja. Esihenkilöiden tulee huolehtia myös siitä, että sijaisten käyttö on mahdollisimman taloudellista. Lisä- ja ylityötä teetetään vain pakottavasta tarpeesta ja niitä seurataan kuukausittain.

8. HENKILÖSTÖN JA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN KOULUTUS

Osaaminen ja kyvykkyydet on yksi kuntastrategian kolmesta strategisesta keinosta, jolle laaditaan osaamisen kehittämisen ohjelma. Osaamisen kehittämisen lähtökohtana ovat kunnan strategiasta ja toimintaympäristön muutoksista nousevat osaamistarpeet. Näiden lisäksi on tarpeellista huolehtia ammattialakohtaisesta osaamisen kehittämisestä. Luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden koulutuksiin liittyvistä virka- ja työvapaista tehdään päätös hallintosäännössä määriteltyjen päätösvaltuuksien mukaisesti. Työmarkkinakoulutusta koskevat palkalliset virkavapaudet (työjakso ei keskeydy) myöntää henkilöstöjohtaja ao. esihenkilöiden esityksestä. Palkkaus- ja sijaisuuskustannuksista vastaa se yksikkö, johon koulutettava kuuluu.

9. PALKKAMENOJEN SEURAAMINEN

Esihenkilö vastuulla on huolehtia siitä, että virka- ja työvapaita koskevat anomukset ja poissaoloilmoitukset sekä niiden hyväksymiset tehdään aina viipymättä henkilöstöhallintojärjestelmässä, jotta palkanmaksu toteutuu oikein ja ajantasaisesti. Palvelussuhteita koskevien tietojen oikea-aikainen ilmoittaminen palkanlaskentaan koskee yhtä lailla vuosilomia, työsopimuksia, viranhoidtomääräyksiä sekä kaikki muita palkan maksuun vaikuttavia ilmoituksia.

Esimiehen tulee varmistaa sisäisen valvonnan näkökulmasta henkilöstönsä palkkauksen oikeellisuus tarkistamalla palkkatiedot järjestelmästä säännöllisesti sekä tehdä mahdolliset korjaukset viipymättä.

10. URAKKA- JA SUUNNITTELU SOPIMUKSISTA PÄÄTTÄMINEN

Urakka- ja suunnittelusopimuksista päättää kunnanhallitus, lautakunta tai viranhaltija. Toimivaltuudet ilmenevät hallintosäännöstä.

11. HANKINNAT

Hankinnoissa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä yleisohjeita sekä hallintosääntöä ja muita kunnanhallituksen antamia hankintatoimen määräyksiä.

12. TALONRAKENTAMINEN

Teknisen lautakunnan tulee hyväksyä seurantakauden työohjelmat, helmikuussa alkuvuonna ja syyskuussa loppuvuonna suoritettavista talonrakentamisen töistä sekä toimittaa ne kunnanhallitukselle tiedoksi. Samassa yhteydessä tulee hyväksyä talonrakentamisen työohjelman seuranta edellisen kauden toteutumisesta sekä lähettää se edelleen tiedoksi kunnanhallitukselle.

13. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Teknisen lautakunnan tulee hyväksyä seurantakauden työohjelmat, helmikuussa alkuvuonna ja syyskuussa loppuvuonna suoritettavista kunnallistekniikan rakentamisen töistä sekä toimittaa ne kunnanhallitukselle tiedoksi. Samassa yhteydessä tulee hyväksyä kunnallistekniikan rakentamisen työohjelman seuranta edellisen kauden toteutumisesta sekä lähettää se edelleen tiedoksi kunnanhallitukselle.

14. KIINTEISTÖJEN SEKÄ LIIKENNE- JA MUIDEN YLEISTEN ALUEIDEN KUNNOSSAPITO JA HOITO

Palveluyksiköiden, joiden käytössä on rakennuksia ja muita kiinteistöjä, tulee olla yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Kiinteistöjen hoitoon liittyvistä asioista antaa ohjeet tekninen lautakunta ja tilapalvelut.

15. OSA-, YLEIS- JA ASEMAKAAVOITUS

Kuntakehityslautakunta käsittelee kaavoituksen työohjelman viimeistään helmikuussa ja lähettää sen edelleen hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle. Kuntakehityslautakunta hyväksyy osaltaan kaavoituksen työohjelman edellisen kauden seurannan osavuosikatsausten sekä toimintakertomuksen käsittelyn yhteydessä.

16. LASKUJEN HYVÄKSYMINEN JA MAKSATUS

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa hallintosäännön taloudenhoitoa koskevia määräyksiä sekä kansliapäällikön ja talousjohtajan hallintosäännön perusteella antamia ohjeita.

Hankintatilauksia ei voi tehdä eikä laskuja voi hyväksyä varmistamatta, että asianomaiset määrärahat em. mainittujen säännösten mukaan ovat olemassa.

17. KOKOUS- YM. PALKKIOIDEN MAKSAMINEN

Kokous- ym. palkkiot ja korvaukset maksetaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain. Toimielimen, jolla on vain joitakin kokouksia vuodessa, kokous- ym. palkkiot ja korvaukset on tarkoituksenmukaista maksaa vain kerran vuodessa.

18. MAKSUT JA TAKSAT

Kunnanhallituksella on oikeus tehdä taksatarkistuksia valtuuston antamien ohjeiden ja päätösten antamisrajoissa siten, että toimielimille valtuuston vahvistamat tulot toteutuvat.